

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Matematika

Matematika – 1. stupeň – 2. období

Charakteristika předmětu

Časová dotace předmětu je ve čtvrtém a pátém po 5 hodinách týdně.

Předmět matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

Čísla a početní operace - zde si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění a významové porozumění. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Závislosti, vztahy a práce s daty - zde žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa.

Geometrie v rovině a v prostoru - žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů kolem nás. Učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah, zdokonalovat grafický projev.

Nestandardní aplikační úlohy a problémy - žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, což je úkolem právě žáků 4. až 5. ročníku.

Materiální zabezpečení

Výuka probíhá v kmenových třídách. Některá témata jsou vyučována a procvičována v počítačové učebně s použitím vhodných počítačových programů. Některé prvky geometrie probíhají v terénu.

Strategie pro naplnění klíčových kompetencí v 4. a 5. ročníku

Kompetence k učení

- nabídneme žákům škálu metod k vlastnímu ověření a výběru vhodného postupu
- vedeme žáky k využití a aplikaci dříve získaných poznatků v nových souvislostech, v různých oblastech vzdělávání
- podporujeme samostatnost při řešení úkolů
- žáky směřujeme k sebekritickému zhodnocení svých schopností a tím k vhodnému výběru přiměřených činností s možností prožití vlastního úspěchu

Kompetence k řešení problémů

- navozujeme problémové, modelové situace a nabízíme různé způsoby jejich řešení
- vedeme žáky k řešení problémů samostatně, ve dvojici, ve skupině a k hledání různých variant řešení a jejich obhajobě
- směřujeme žáky ke správnému vyhledávání, třídění a porovnávání
- motivujeme žáky problémovými úlohami z praktického života
- zařazujeme podle možností netradiční testové úlohy
- vedeme žáky k hodnocení výsledků jejich práce a postupů

Kompetence komunikativní

- učíme žáky logickému sestavení svých myšlenek a názorů
- pracujeme s matematickými symboly

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme žáky do různých typů skupin podle požadovaného cíle zadaného úkolu
- vedeme žáky k respektování názorů druhých a čerpání poučení z nich

- učíme žáky základům kooperace a týmové práce

Kompetence pracovní

- rozvíjíme manuální zručnost prostřednictvím práce s pomůckami (pravítko, kružítko)
- v rámci projektového vyučování vedeme žáky k vymyšlení nápadů, jejich formulaci, získání prvotních informací, realizaci a zhodnocení

4. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Číslo a početní operace			
<i>využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</i>	ovládá a využívá při pamětném počítání komutativní a asociativní zákon ovládá algoritmus písemného sčítání ovládá algoritmus písemného odčítání ovládá algoritmus písemného násobení	sčítání z paměti do 1 000 00 odčítání z paměti do 1 000 000 násobení z paměti do 1 000 000 dělení z paměti do 1 000 00	
<i>provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</i>	sčítá písemně přirozená čísla do 1 000 000 odčítá písemně přirozená čísla do 1 000 000 násobí písemně přirozená čísla dvojciferným činitelem dělí písemně jednociferným dělitelem ovládá dělení se zbytkem	písemné sčítání do 1 000 000 písemné odčítání do 1 000 000 písemné násobení písemné dělení jednociferným dělitelem	
<i>zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</i>	zaokrouhlí přirozená čísla na desítky, stovky, tisíce, desetitisíce, statisíce, miliony odhadne výsledky výpočtů za použití zaokrouhlování	zaokrouhlování obor přirozených čísel	
<i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</i>	vytvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v oboru přirozených čísel do 1 000 000 vyřeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v oboru přirozených čísel do 1 000 000	slovní úlohy	
Závislosti, vztahy a práce s daty			
<i>vyhledává, sbírá a třídí data</i>	vyhledá ze zadané problematiky data sbírá vyhledaná data utřídí data	místo, ve kterém žijeme	

čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	čte jednoduché tabulky sestaví jednoduché tabulky sestaví diagram	tabulky diagramy	
Geometrie v rovině a v prostoru			
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	načrtne základní rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici narýsuje za použití jednoduché konstrukce základní rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici	rýsování základních rovinných útvarů: čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice	
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	sčítá graficky úsečky odčítá graficky úsečky určí délku lomené čáry vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	jednotky délky grafický součet úseček grafický rozdíl úseček obvod mnohoúhelníku	
sestrojí rovnoběžky a kolmice	narýsuje různoběžky narýsuje rovnoběžky narýsuje rovnoběžky procházející danými body sestrojí kolmice za použití trojúhelníku s ryskou i kružítkem	vzájemná poloha přímek v rovině – různoběžky vzájemná poloha přímek v rovině – rovnoběžky rýsování kolmic	
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	vyjmenuje jednotky obsahu užívá základní jednotky obsahu určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě	jednotky obsahu čtvercová síť	
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	rozpozná jednoduché osově souměrné útvary narýsuje osu úsečky znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary	osa úsečky osově souměrné útvary	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	řeší jednoduché slovní úlohy z praktického života tvoří číselné řady řeší magické čtverce	místo, ve kterém žiji v číslech čteme z diagramu	

5. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata

Číslo a početní operace			
<i>využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</i>	čte a zapíše přirozená čísla ovládá algoritmus pamětného sčítání, odčítání, násobení, dělení používá komutativní zákon při pamětném sčítání a násobení ovládá a používá asociativní zákon při sčítání a násobení	čísla do 1 000 000 a přes 1 000 000 sčítání a odčítání do 1 000 000 z paměti násobení a dělení do 1 000 000 z paměti	
<i>provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</i>	sčítá písemně přirozená čísla přes 1 000 000 odčítá písemně přirozená čísla přes 1 000 000 násobí písemně víceciferným činitelem dělí písemně dvojciferným dělitelem	písemné sčítání písemné odčítání písemné násobení trojčiferným činitelem písemné dělení dvojciferným dělitelem písemné násobení čtyřciferným činitelem	
<i>zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</i>	vysvětlí algoritmus zaokrouhlování přirozených čísel zaokrouhlí přirozená čísla na: desítky, stovky, tisíce, desetitisíce, statisíce, miliony odhadne výsledky výpočtů za použití zaokrouhlování	zaokrouhlování čísel odhad	
<i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</i>	řeší slovní úlohy, ve kterých používá osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel vytvoří slovní úlohu na zadanou početní operaci v celém oboru přirozených čísel	slovní úlohy	
Závislosti, vztahy a práce s daty			
<i>vyhledává, sbírá a třídí data</i>	vyhledá ze zadané problematiky data, utřídí daná data	poznáváme svět tabulky a grafy	
<i>čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</i>	přečte jednoduchou tabulku a diagram je schopen z vyhledaných čísel sestavit tabulku a diagram	čteme z diagramu počítáme a hrajeme si s kalkulátorem	
Geometrie v rovině a v prostoru			
<i>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce</i>	načrtne základní rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici narýsuje za použití jednoduché konstrukce čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici	rýsování základních rovinných útvarů: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh, kružnice, čtyřúhelník, mnohoúhelník,	
<i>sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho</i>	za použití kružítka sečte graficky délku úseček za použití kružítka odečte délku úseček určí délku lomené čáry určí obvod mnohoúhelníku sečtením	jednotky délky a jejich převody délka úsečky grafický součet úseček grafický rozdíl úseček obvod mnohoúhelníků	

<i>stran</i>	jeho stran		
<i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i>	narýsuje rovnoběžky za použití trojúhelníku a pravítka narýsuje rovnoběžky procházející danými body, sestrojí kolmice za použití trojúhelníku s ryskou sestrojí kolmice za použití kružítka	vzájemná poloha přímek v rovině – různoběžky vzájemná poloha přímek v rovině – rovnoběžky rýsování kolmic	
<i>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá zákl. jednotky obsahu</i>	pomocí čtvercové sítě určí obsah daného obrazce užije základní jednotky obsahu	jednotky obsahu obsah obdélníku, čtverce	
<i>rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</i>	za pomoci čtvercové sítě rozpozná jednoduché osově souměrné útvary znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary určí osu souměrnosti daného útvaru překládáním papíru	pravidelné obrazce osově souměrné útvary čtvercová síť	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
<i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</i>	řeší slovní úlohy z praktického života tvoří číselné a obrázkové řady řeší magické čtverce	slovní úlohy číselné a obrázkové řady magické řady prostorová představivost	